

רע"פ 4547/14 - סיימון שלום נגד המחלקה לחקירות שוטרים

בבית המשפט העליון

רע"פ 4547/14

לפני:

כבוד השופט ס' ג'ובראן

המבקש:

סיימון שלום

נגד

המשיבה:

המחלקה לחקירות שוטרים

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 29.4.2013 בע"פ 36144-09-12 שניתן על ידי כבוד השופטים: ד' ברלינר - נשיאה, ג" קרא - סג"נ, והשופטת מ' סוקולוב ובקשה לעיכוב ביצוע

בשם המבקש:

עו"ד משה אלון

החלטה

בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (הנשיאה ד' ברלינר, סגן הנשיאה ג" קרא והשופטת מ' סוקולוב) בע"פ 36144-09-12 מיום 29.4.2013, במסגרתו התקבל ערעורה של המשיבה על זיכוי של המבקש בפסק דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (השופט הבכיר ד' בארי) בת"פ 46327-02-11 מיום 27.6.2012.

רקע והליכים

1. מעובדות כתב האישום שהוגש נגד המבקש עולה כי ביום 15.7.2010 בשעות הלילה הגיע במסגרת תפקידו כשוטר, יחד עם שוטרים נוספים, לבית באור יהודה, בעקבות תלונות על הפרעת מנוחה בעקבות מסיבה שהתקיימה בו. במהלך שהותו בבית רשם המבקש דו"ח לעורכת המסיבה, חרף מחאות הנמצאים במקום. לאחר מתן הדו"ח, אחיה של עורכת המסיבה (להלן: אביב) ניגש למבקש וגידף אותו. כתוצאה מכך, הודיע המבקש לאביב על עיכובו, הוא סירב לעיכובו, ובעקבות כך נעצר והוכנס בכוח לניידת המשטרה שהייתה במקום. בסמוך להכנסתו לרכב, נזרקה אבן על הניידת על ידי אחר שזהותו אינה ידועה, והשמשה האחורית של הניידת התנפצה. בתגובה, המבקש הטיח באביב כי הוא אשם בהתרחשויות, חנק אותו וסטר לו. בן דודו של אביב (להלן: רועי) ראה את הסטירה וביקש מהמבקש להפסיק. בתגובה, שוטר אחר (להלן: השוטר איציק) ניגש אל רועי ותפס את ידיו לאחור. במקביל המבקש קירב את פניו לפניו של רועי, תפס בצווארו ונשך את שפתו בחוזקה. כתוצאה, רועי דימם משפתו ונגרם לו חוסר רקמה בשפה התחתונה, שני פצעים בסנטר, דימום תת עורי בשפה העליונה וכן בצווארו, והוא נזקק לניתוח. בגין מעשים אלה, הואשם המבקש בעבירת חבלה חמורה, לפי סעיף 333 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ובעבירת תקיפה סתם, לפי סעיף 379 לחוק העונשין.
2. לאחר שמיעת הראיות, החליט ביום 27.6.2012 בית משפט השלום לזכות את המבקש מחמת הספק מהעבירות שיוחסו לו. הזיכוי התבסס על שני אדנים. ראשית, אי אמינותם של עדי התביעה, אשר מסרו "דברים לא מדויקים במטרה לגמד חלקם באירוע שהתפתח ולהשחיר את פני השוטרים המעורבים ובמיוחד את פניו של הנאשם [המבקש - ס' ג']" (פסקה 5 להכרעת הדין של בית משפט השלום). שנית, באשר לנשיכה בה הואשם המבקש, נקבע שהאישום בוסס על עדות רועי ועל חוות דעת של מומחית מטעם התביעה. באשר לעדות רועי קבע בית משפט השלום כי לא התרשם מהם באופן חיובי. באשר לחוות הדעת, מצא בית המשפט כי הקביעות בה אינן חד משמעיות, והממצאים מתיישבים גם עם אפשרויות אחרות עליהן הצביע המומחה מטעם המבקש - כך למשל האפשרות לפיה רועי נפל ונחבל בעקבות כך בפניו.
3. המשיבה לא השלימה עם זיכויו של המבקש, וערערה על הכרעת הדין לבית המשפט המחוזי. המשיבה טענה כי גרסתו יוצאת הדופן של רועי, על אירוע נשיכה בשפתיים, נתמכה בראיות אובייקטיביות וחד משמעיות ובחוות דעת המומחים. לטענתה, בית משפט השלום התעלם מכך שהמומחית מטעמה שללה את אפשרות גרימת החבלה שהביאה אותו לקביעה כי יש ספק סביר בעניינו של המבקש. עוד טענה כי גם המומחה מטעם המבקש עצמו שלל אפשרות שהחבלה נגרמה בשל "נפילתו של רועי לקרקע ולאחריה גלגול". עוד הוסיפה המשיבה כי בית משפט השלום התעלם מהסימנים על צווארו של רועי שתאמו את גרסתו לעניין האחיזה בצוואר על ידי המבקש, טרם הנשיכה. באשר למבקש עצמו, טענה המשיבה כי אמירתו בחקירה ש"אינו זוכר" אם נשך את רועי היא "ראשית הודייה" ויש לצרפה לשאר הראיות שעמדה עליהן. לנוכח טענותיה, ביקשה המשיבה כי בית המשפט המחוזי יקבל את גרסתו של רועי, למצער בעניין הנשיכה, וירשיע את המבקש.
4. ביום 29.4.2013 קיבל בית המשפט המחוזי את ערעורה של המשיבה והרשיע את המבקש בעבירת חבלה חמורה, שיוחסה לו בכתב האישום. בפסק דינו, בית המשפט עמד על כלל אי ההתערבות בממצאי עובדה והחריגים לו, והבהיר מדוע התערב בהכרעת הדין של בית משפט השלום. בית המשפט המחוזי מצא שיש להעדיף את חוות דעתה של המומחית מטעם המשיבה על פני חוות דעתו של המומחה מטעם המבקש, לאחר שהוא התייחס למכלול ההיבטים בהם דנו חוות הדעת, וקבע כי חוות הדעת מטעם המשיבה תואמת את גרסתו של רועי. באשר לנדירות הנשיכה, הטעים בית המשפט המחוזי כי היא דווקא שמחזקת את עדותו המפורטת של רועי והתאמתה לחוות הדעת. לאחר שהועדפה חוות הדעת מטעם המשיבה על ידו, נדרש בית המשפט המחוזי

להערכה מחודשת של מהימנות העדים, מאחר שמצא שקביעותיו של בית משפט השלום אינן עולות בקנה אחד עם העדפת חוות דעת המשיבה, וביקש לחזק את קביעתו. בהקשר זה עמד בית המשפט המחוזי על כך שרועי מסר את גרסתו בצורה דומה ואף זה מספר פעמים, ואילו הסתירות אותן ציין בית משפט השלום הן בעניינים שאינם בליבת אירוע הנשיכה עצמו ועל כן אין בהן כדי לפגוע במהימנות גרסתו; אף לגופו של עניין, לא מצא כי סתירות אלו אכן התקיימו. בית המשפט המחוזי הוסיף עוד כי בית משפט השלום התעלם מגורמים רלוונטיים להערכת משקל גרסתו של רועי. בהקשר זה ציין כי לא היה מקום להצהיר באופן גורף על אי אמינותם של עדי התביעה כפי שעשה בית משפט השלום. עוד צוין כי בית משפט השלום לא התייחס באופן ספציפי למספר עדויות שהיה בהן כדי לחזק את גרסת רועי, וכן התעלם מסתירות בעדויות השוטרים, שנכחו יחד עם המבקש באירוע, שיש בהן להשפיע על המשקל שניתן לגרסת המבקש.

5. בעקבות ההרשעה, החזיר בית המשפט המחוזי את מלאכת גזירת הדין לבית משפט השלום, ודינו של המבקש נגזר לשישה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, 12 עשר חודשי מאסר על תנאי ופיצוי לרועי בסך 10,000 ש"ח. עוד נקבע על ידי בית משפט השלום כי המבקש יחל לרצות את עונשו ביום 13.7.2014.

הבקשה

6. הבקשה מופנית כלפי פסק הדין של בית המשפט המחוזי בלבד, ולא כלפי העונש שהושת על המבקש. לטענת המבקש הוא עומד במבחנים להענקת רשות ערעור כפי שנקבעו בר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982) (להלן: הלכת חניון חיפה): ראשית, הסוגיה של "נשיכת שפתי של אדם אחר שלא באקט של מעשה אהבים" היא סוגיה ייחודית המעלה חשיבות עקרונית, משפטית וציבורית; שנית, המקרה מעלה שיקולי צדק מפני שהמבקש הורשע לאחר שזוכה בבית משפט השלום, וללא זכות ערעור יגרם לו עיוות דין; ושלישית, סיכוייו של ערעורו להתקבל גדולים, וזאת כיוון שבית המשפט המחוזי התערב בממצאי עובדה, ללא שהעמיק בהם באופן מספק, תוך חריגה מ"המנדט אשר ניתן לו על ידי המשיבה". לטענת המבקש, המשיבה לא ערערה על ממצאי המהימנות, ואילו בית המשפט המחוזי השתית את עיקר פסק דינו על ממצאי מהימנות, ובהמשך לכך הרחיב המבקש לעניין ההכרעות השונות של הערכאות הקודמות.

הכרעה

7. אין בידי להיעתר לבקשה למתן רשות ערעור, וזאת משום שהיא אינה מעלה כל סוגיה שעומדת במבחני הלכת חניון חיפה. טענתו העיקרית של המבקש היא נגד התערבותו של בית המשפט המחוזי בממצאי עובדה ומהימנות, בלא שנתבקש ולא בצורה מעמיקה. התערבות זו של בית משפט המחוזי, בשבתו כבית משפט של ערעור, היא אכן התערבות שאינה טריוויאלית, אך אין בה כשלעצמה כדי להביא לקבלת הבקשה. יתר על כן, בית המשפט המחוזי היה מודע לכך, ואף הרחיב באשר לנסיבות החריגות שהביאו אותו להתערבותו האמורה (לכלל ראו למשל: ע"פ 10049/08 אבו עזא נ' מדינת ישראל, פסקה 69 (23.8.2012); לחריג לו לפיו יש מקום להתערב כשנפלו טעויות בעבודת הערכאה הדיונית, ראו למשל: ע"פ 4977/92 ג'ברין נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(2) 690, 696 (1993)).

8. למעלה מן הצורך ולגופו של עניין, בית המשפט המחוזי הוציא תחת ידיו פסק דין מנומק, בן 17 עמודים, שכלל התעמקות דומה לשל הערכאה הדיונית בחומר הראיות, ומתקשה אני לראות כיצד ניתן לטעון אחרת. הדבר נבע, בין השאר מהנמקת בית משפט השלום לעניין חוות דעת המומחים, שהייתה כללית ולא מבוארת מספיק. אף שלדעתי אין מקום לחובת הנמקה מפורטת עד לפרטי פרטים בכל הכרעה בממצא עובדתי וייתכן שבעניינים מסוימים הדבר אינו ישים, עדיין מוטלת על הערכאה הדיונית חובה לפרט מדוע וכיצד הגיעה למסקנתה ולהתייחס לכל החלקים הרלוונטיים בממצא העובדתי שמונח לפניו ובו היא מכריעה. הנמקה זו מסייעת לבית המשפט עצמו, לצדדים ולבית המשפט שלערעור להבין את הבסיס להכרעה האמורה (ראו והשוו: דורון מנשה "תכליתה ומהותה של חובת ההנמקה העובדתית במשפט הישראלי" עלי משפט י"א 399, 403-404, 419 (2014)).

9. בניגוד לטענת המבקש, מסקנתו של בית המשפט המחוזי התבססה בעיקרה על הערכת חוות דעת המומחים. לשאלות המהימנות פנה בית המשפט המחוזי כדי ליישב את הסתירה בין ממצאיו שלו לקביעות בית משפט השלום, וכדבריו בפסקה 18: "סתירה חריפה זו בין הקביעות שלעיל [לעניין חוות הדעת - ס' ג"] לבין קביעת בית-משפט קמא מחייבת בחינה והתייחסות להערכת המהימנות של העדים". סבור אני כי בצדק עשה בית המשפט המחוזי כשבחן את הערכת המהימנות העדים לשם יישוב הסתירה, שלא ניתן היה להרשיע את המבקש נוכח קיומה. בחינתו המקיפה את העדויות, ועמידתו על העדויות שלא צוינו על ידי בית משפט השלום ועל שגיאותיו של בית משפט השלום, חיזקו מסקנתו העיקרית. גם פסקה 24 לפסק דינו של בית המשפט המחוזי מצביעה על מקור ההרשעה של המבקש:

"בית-משפט קמא שגה בהערכת עדויות המומחים. הנכון הוא כי חוות הדעת שהוגשה מטעם התביעה קובעת באופן חד משמעי וברור מהו מנג[נ]ון החבלה האפשרי ואילו האפשרויות הנוספות עליהן הצביע המומחה מטעם ההגנה לא רק שאינן מעוגנות בראיות אלא שאינן בהן כל הגיון לנוכח מאפייני פציעתו של המתלונן [רועי - ס' ג"]. יתרה מכך, חוות הדעת של מומחית התביעה מסבירה באופן מלא את מכלול פציעותיו של רועי ומשתלבת בגרסתו ביחס לאירוע כה יוצא דופן ונדיר."

10. בשולי הדברים, טען המבקש שתי טענות נוספות. הראשונה היא כי נדירות עובדות כתב האישום, שעיקרן נשיכת אדם בשפתיו, מצביעה על חשיבות ציבורית וייחודית לדון בעניינו בערכאה שלישית. אין בידי לקבל טענה זו, גם אם אניח שאכן מדובר במקרה נדיר, אין בכך כדי להצביע על חשיבותו מעבר לעניינים שבעובדה שקשורים במקרה הפרטני בלבד, ונדונו ממילא בהרחבה על ידי בית המשפט המחוזי.

11. הטענה השנייה היא כי העובדה שזוכה והורשע, ולא ניתן לו יומו בערכאת ערעור על ההרשעה, יש בה כדי לחזק את בקשתו למתן רשות ערעור. טענה זו דינה להידחות. בית משפט זה דחה את הטענה לפיה הרשעה בערכאת הערעור אחרי זיכוי בבית משפט השלום, יש בה כדי להביא בפני עצמה ל"זכות ערעור" (רע"פ 1498/07 הרשברג נ' מדינת ישראל (18.3.2007)). משדחיתי את טענותיו העיקריות של המבקש, הרי שגם בטענה זו אין לסייע לו בקבלת בקשתו.

12. סוף דבר, הבקשה נדחת. משכך מתייתרת הבקשה לעיכוב ביצוע שהוגשה עם בקשת רשות הערעור. המבקש יתייצב בפני הממונה על עבודות שירות בכלא רמלה, ביום 13.7.2014 בשעה 8:30, כפי שנקבע בהחלטת בית משפט השלום מיום 14.5.2014.

ניתנה היום, י"א בתמוז התשע"ד (9.7.2014).

ש ו פ ט
